

Avioero - Ranska

Tämän sivun alkukielistä versiota [fr](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?
- 2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?
- 3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on
 - 3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)
 - 3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoiden välillä
 - 3.3 puolisoiden alaikäisiin lapsiin
 - 3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?
- 4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?
- 5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?
- 6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?
- 7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?
- 8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?
- 9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?
- 10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?
- 11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?
- 12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?
- 13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?
- 14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?
- 15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?
- 16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Avioerot voidaan jakaa neljään eri tyyppiin:

- sopimusavioero
- avioero, joka perustuu avioliiton kariutumisen hyväksymiseen periaatteessa

- avioero yhteiselämän päätymisen takia
- syyllisyysavioero.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

- Puolisot voivat hakea sopimusavioeroa yhdessä, kun molemmat hyväksyvät eron kaikkine seurauksineen. Heidän ei tällöin tarvitse esittää syytä avioeroon, vaan riittää, että he toimittavat tuomioistuimelle sopimusluonnoksen, jossa tarkennetaan avioeron seuraukset sen virallista vahvistamista varten. Tuomioistuin voi kieltäytyä vahvistamasta avioeroa vain jos lasten tai jommankumman puolison etuja ei ole otettu riittäväällä tavalla huomioon.
- Kun molemmat puolisot hyväksyvät avioliiton kariutumisen periaatteessa, avioeroa voi hakea toinen puoliso ja toinen voi hyväksyä sen, tai puolisot voivat hakea avioeroa yhdessä. Sopimusavioerosta poiketen puolisot hyväksyvät tässä tapauksessa avioeron periaatteessa, mutta eivät pääse yhteisymmärrykseen siitä aiheutuvista seurauksista. Siksi nämä kysymykset on ratkaistava tuomioistuimessa.
- Yhteiselämän päätymisen perusteella avioeroa voi hakea jompikumpi puolisoista, jos yhteiselämä on päätynyt vähintään kaksi vuotta ennen avioeron myöntämistä. Edellytyksenä on, että puolisot eivät ole asuneet yhdessä, ja että he haluavat avioeroa.
- Syyllisyysavioeroa voi hakea jompikumpi puolisoista, jos toinen puoliso on syyllistynyt aviovelvollisuuksien vakavaan tai toistuvaan rikkomiseen, minkä vuoksi yhteiselämän jatkaminen on käynyt mahdottomaksi.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

- Uskollisuus-, yhteiselämä- ja avustamisvelvollisuudet päättyvät, kun tuomioistuimen päätös, jolla avioero vahvistetaan, tulee lainvoimaiseksi eli kun siihen ei voi enää hakea muutosta.
- Kumpikin puoliso saa vapaasti solmia uuden avioliiton.
- Kumpikin puoliso menettää avioeron myötä oikeuden käyttää toisen puolison sukunimeä. Puoliso voi kuitenkin säilyttää toisen puolison nimen joko tämän suostumuksella tai tuomioistuimen luvalla, jos hän voi perustella sukunimen säilyttämisen omalla tai lasten erityisellä edulla.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

- Avioerosta seuraa aviovarallisuusjärjestelmän purkaminen ja tarvittaessa omaisuuden jakaminen.
- Avioero ei vaikuta avioliiton aikana syntyneisiin avioetuuksiin eikä lahjoihin. Sen sijaan avioeron seurauksena perutaan kokonaisuudessaan ne avioetudet, jotka syntyvät aviovarallisuusjärjestelmän purkautuessa toisen puolison kuoleman tai kuolemanvaraismääräysten nojalla.
- Sopimusavioero voidaan vahvistaa vain, jos puolisot ovat sopineet varallisuutensa jakamisesta. Muunlaisissa avioeroissa puolisot voivat sopia jaosta ennen avioeron vahvistamista, mutta heidän ei tarvitse tehdä sitä. Tällöin jako tapahtuu avioeron vahvistamisen jälkeen.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioerolla ei ole mitään erityisiä vaikutuksia huoltajuutta koskeviin sääntöihin, vaan huoltajuus säilyy periaatteessa molemmilla vanhemmilla. Tuomioistuin voi kuitenkin myöntää huoltajuuden toiselle vanhemmista, jos se on lapsen edun mukaista.

Kummankin vanhemman on myös avioeron jälkeen osallistuttava lapsen elatukseen ja kasvatukseen. Osallistuminen toteutetaan siten, että toinen vanhempi maksaa elatusapua toiselle vanhemmalle, mutta se voidaan myös toteuttaa osaksi tai kokonaan niin, että vanhempi ottaa suoraan vastuulleen lapsen huoltoon liittyvät kulut. Osallistuminen voi tapahtua myös käyttö- tai asumisoikeuden myöntämisen muodossa.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Puolison toiselle puolisolle maksama elatusapu on väliaikainen toimenpide, joka on voimassa vain avioeron myöntämiseen asti. Avioeron myöntämisen jälkeen toinen puoliso voi vaatia toiselta puolisolta vain hyvitysluonteista korvausta (*prestation compensatoire*) tai vahingonkorvausta (*dommages-intérêts*).

- Hyvitysluonteisen korvauksena tarkoituksena on tasoittaa avioliiton purkautumisesta osapuolten elinoloihin aiheutuvaa epätasapainoa. Tuomioistuin vahvistaa korvauksen määrän puolisoitten tulojen ja tarpeiden mukaan. Korvaus on kertaluontoinen ja se maksetaan periaatteessa pääoman muodossa:

- se voi olla joko rahasumma, joka voidaan suorittaa eri tavoin;
- tai se voi muodostua omaisuuden luovutuksesta tai väliaikaisesta tai elinikäisestä käyttö-, asumis- tai nautintaoikeudesta.

Poikkeustapauksessa tuomioistuin voi vahvistaa korvauksen muodoksi elinkoron, jonka määrää voidaan puolisoiden varallisuuden tai tarpeiden muuttuessa tarkistaa alaspäin.

- Puolisolle voidaan myöntää vahingonkorvausta, jos avioero on aiheuttanut hänelle erityisen vakavia seurauksia:
 - jos hän on vastaajana kanteessa, jolla toinen puoliso hakee avioeroa yhteiselämän päättymisen takia, mutta vastaaja ei itse ole esittänyt avioerohakemusta
 - tai jos avioero myönnetään pelkästään toisen puolison syyllisyyden perusteella.

(Katso aihe ”Elatusvaateet – Ranska”.

4 Mitä lakitermi ”asumusero” käytännössä tarkoittaa?

Asumusero on juridinen ero, jonka myötä päättyvät tietyt aviovelvollisuudet, kuten puolisoiden velvollisuus asua yhdessä, mutta joka ei kuitenkaan pura avioliittoa. Puolisot eivät siis voi mennä uudelleen naimisiin ollessaan asumuserossa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

- Muodot ja menettelyt ovat samat kuin avioerossa.
- Periaatteessa puoliso, jota vastaan toinen puoliso on nostanut asumuserokanteen, voi nostaa vastaavasti avioero- tai asumuserokanteen. Samoin puoliso, jota vastaan toinen puoliso on nostanut avioerokanteen, voi nostaa tätä vastaan avioero- tai asumuserokanteen.
- Jos toinen puoliso hakee avioeroa yhteiselämän päättymisen takia, asumuseroa koskeva vastakanne on kuitenkin kielletty, ja toinen puoliso voi hakea ainoastaan avioeroa.
- Jos tuomioistuimen on käsiteltävä sekä avioero- että asumuserohakemus, tuomioistuin käsittelee ensin avioerohakemuksen. Se käsittelee asumuserohakemuksen vain jos avioerohakemusta ei hyväksytä. Jos molempien puolisojen hakemukset perustuvat toisen puolison syyllisyyteen, tuomioistuin tutkii ne samanaikaisesti, ja jos se hyväksyy hakemukset, se julistaa avioeron jaetun syyllisyyden perusteella.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumuseron vaikutukset.

- Asumuseron myötä päättyy velvollisuus asua yhdessä, mutta avustamis- ja uskollisuusvelvollisuus säilyvät. Lisäksi vaimo säilyttää oikeuden käyttää puolisonsa sukunimeä, paitsi jos tuomioistuin määrää toisin. Avustamisvelvollisuuden nojalla toinen puoliso voidaan määrätä maksamaan toiselle elatusapua, jos tämän toimeentulo sitä edellyttää. Elatusavun määrä vahvistetaan ottamatta huomioon puolisojen syyllisyyttä, paitsi jos elatusavun saaja on rikkonut vakavasti velvollisuuksiinsa avioliiton aikana. Elatusavun maksaminen voidaan korvata pääoman muodostamisella, jos se on elatusavun maksajan varallisuuden huomioon ottaen mahdollista.
- Asumuseropäätöksestä seuraa aviovarallisuusjärjestelmän purkautuminen ja omaisuuden jakaminen samalla tavoin kuin avioerossa. Puolisoiden omaisuuteen sovelletaan omaisuuden erillisyyden periaatetta.
- Jos toinen puolisoista kuolee, toisen puolison perintöoikeus säilyy ennallaan, ja häneen sovelletaan jälkeenjääneeseen puolisoon sovellettavia säännöksiä. Jos puoliset ovat hakeneet asumuseroa yhdessä, he voivat kuitenkin lisätä sopimukseen määräyksen, jonka mukaan he luopuvat perintöoikeudestaan.

Asumuseron muuntaminen avioeroksi

Asumuseropäätös voidaan muuntaa jommankumman puolison hakemuksesta avioeropäätökseksi ilman eri toimenpiteitä, kun asumusero on kestänyt kaksi vuotta. Tuomioistuin julistaa tällöin avioeron ja päättää sen seurauksista. Asumuseron syystä tulee näin avioeron syy. Syyllisyyden jakautumista ei voi enää muuttaa.

Kaikentyyppiset asumuserot on mahdollista muuntaa sopimusavioeroksi puolisojen yhteisestä hakemuksesta. Sen sijaan yhteisestä hakemuksesta myönnetty asumusero voidaan muuntaa ainoastaan sopimusavioeroksi.

7 Mitä lakitermi ”avioliiton mitätöinti” käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti, joka edellyttää tuomioistuimen päätöstä, poistaa takautuvasti kaikki avioliiton vaikutukset ikään kuin avioliittoa ei olisi koskaan solmittu.

Sen vuoksi se eroaa avioerosta tai asumuserosta, joilla on vaikutuksia vain tulevaisuuteen nähden.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliiton mitätöinnin perusteet vaihtelevat sen mukaan, onko kyseessä moitteenvaraisesti mitätön avioliitto (*nullité relative*, jossa vedotaan tahdonmuodostuksen virheeseen tai luvan puuttumiseen henkilöiltä, joiden olisi pitänyt myöntää lupa avioliiton solmimiseen) vai pätemätön avioliitto (*nullité absolue*, joka seuraa oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisesta toiminnasta).

Moitteenvaraisesti mitätön avioliitto

Näitä tapauksia on kolmenlaisia:

- erehtyminen henkilöstä tai hänen olennaisista ominaisuuksistaan
- pakottaminen
- luvan puuttuminen henkilöiltä, joiden olisi pitänyt myöntää lupa avioliiton solmimiseen.

Hakemuksen voivat jättää tällä perusteella vain tietyt tarkoin määritellyt henkilöt: puoliso, jonka suostumus on saatu virheellisesti tai joka oli avioliiton solmimisen hetkellä oikeustoimikelvoton sekä henkilöt, joiden olisi pitänyt hyväksyä avioliitto, tai syyttäjät.

Mitätöintikanne voidaan ottaa käsiteltäväksi vain viiden vuoden kuluessa avioliiton solmimisesta tai päivästä, jona puoliso on vapautunut pakkotilanteesta tai jona hän on saanut tiedon tekemästään virheestä.

Absoluuttisesti mitätön avioliitto

Näihin tapauksiin kuuluvat suostumuksen täydellinen puuttuminen, alaikäisyys, moniavioisuus, insesti, toisen puolison poissaolo avioliiton solmimishetkellä, väestökisterivirkamiehen epäpätevyys ja laitton oleskelu maassa.

Hakemuksen voi jättää kuka tahansa, jonka etua asia koskee, tai syyttäjät, 30 vuoden määräajan kuluessa.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöinnillä on samat vaikutukset riippumatta siitä, onko kyseessä moitteenvaarainen mitättömyys vai ehdoton mitättömyys.

- Avioliiton vaikutukset henkilöihin ja varallisuuteen poistuvat, koska avioliittoa ei ole ollut olemassa. Jos esimerkiksi toinen puoliso on kuollut, avioliiton mitätöinti vie elossa olevalta puolisoilta perimisoikeuden.

Periaatteesta voidaan kuitenkin joustaa, kun jompikumpi puoliso tai molemmat puoliset ovat solmineet avioliiton hyvässä uskossa. Siinä tapauksessa avioliitto on yhtä lailla mitätön, mutta siihen suhtaudutaan kuin se olisi vain purettu. Kaikki ennen mitätöintipäätöstä aiheutuneet siviilioikeudelliset, henkilökohtaiset tai taloudelliset vaikutukset pysyvät voimassa.

- Avioliiton mitätöinnillä ei ole oikeudellisia vaikutuksia pariskunnan lapsiin, ja heidän tilanteestaan päätetään samalla tavoin kuin avioerossa.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Avioero ja sen seuraukset vahvistetaan aina tuomioistuimen päätöksellä.

Avioero- ja asumusero- ja mitätöintihakemusten aikana tuomioistuin järjestää kuitenkin pakollisen sovitteluyrityksen, paitsi jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä. Tuomari voi myös ehdottaa välittäjän (luonnollisen henkilön tai yrityksen) avulla tapahtuvaa sovittelua. Siinä osapuolet voivat esittää oma näkökulmansa kolmannelle osapuolelle, joka auttaa heitä löytämään ratkaisun keskinäiseen kiistaansa.

Jos osapuolet pääsevät sovittelussa yhteisymmärrykseen, he voivat pyytää tuomioistuinta vahvistamaan sopimuksensa.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Minne hakemus toimitetaan?

- Avio- tai asumusero

Hakemus jätetään asianajajan välityksellä alioikeuden kirjaamoon.

Alueellisesti toimivaltainen alioikeus on

- perheen asuinpaikan alioikeus
- jos puoliset asuvat erillään ja heillä on yhteishuoltajuus, sen puolison asuinpaikan alioikeus, jonka luona alaikäiset lapset asuvat
- jos puoliset asuvat erillään ja lasten huoltajuus on vain toisella vanhemmalla, tämän vanhemman asuinpaikan alioikeus
- muissa tapauksissa sen puolison asuinpaikan alioikeus, joka ei ole jättänyt avioerohakemusta
- jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä, toimivaltainen alioikeus on heidän valintansa mukaan kumman tahansa puolison asuinpaikan alioikeus.
- Avioliiton mitätöinti

Avioliiton mitätöintiä koskeva hakemus jätetään vastaajan asuinpaikan alioikeuteen. Se on muodoltaan haastemiehen toimittama haaste.

Tarvittavat liiteasiakirjat

- Avio- tai asumusero

Puolisoiden on kaikissa tapauksissa esitettävä henkilöllisyytensä varmistamiseksi tarvittavat asiakirjat ja ilmoitettava, mihin sairausvakuutuskassaan he kuuluvat, sekä annettava tiedot laitoksista, joista he mahdollisesti saavat jotakin korvausta tai eläkettä tai muita etuuksia.

Jos tuomioistuinta pyydetään määräämään toiselle puolisolle hyvitysluonteista korvausta (*prestation compensatoire*), puolisoitten on annettava kunnian ja omantunnon kautta ilmoitus tuloistaan, varallisuudestaan ja elinolosuhteistaan.

Jos puoliset hakevat avioeroa yhdessä, hakemuksessa ei tarvitse ilmoittaa avioeron syytä, mutta siihen on liitettävä puolisoitten ja heidän asianajajansa / asianajajiansa päiväämä ja allekirjoittama sopimus, jolla säännellään avioeron vaikutuksia ja johon tarvittaessa sisältyy selvitys osituksesta.

Muissa tapauksissa hakemuksessa ei tarvitse mainita avioeron oikeudellista perustetta eikä muutakaan syytä. Sen sijaan siinä on tarvittaessa esitettävä väliaikaisia toimia koskevat pyynnöt.

- Avioliiton mitätöinti

Avioliiton mitätöintiä haettaessa ei ole erikseen säädettyjä asiakirjavaatimuksia.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Oikeusapua on mahdollista saada joko kaikkiin kuluihin tai osaan niistä hakijan varallisuustilanteen mukaan (ks. aihe ”Oikeusapu – Ranska”).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Näihin päätöksiin sovelletaan tavanomaisia muutoksenhakukeinoja.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Avioeropäätökset tunnustetaan sellaisinaan ilman muita erityismenettelyjä.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Päätöksen tunnustamista voi vastustaa hakemalla alioikeudelta sen tunnustamista jättämistä. Tunnustamista jättämisestä tehdyn päätöksen nojalla taas voi vastustaa toisen osapuolen myöhemmin esittämää täytäntöönpanomääräyshakemusta (eli hakemusta toisessa valtiossa tehdyn päätöksen täytäntöönpanemisesta Ranskassa) (vastaavasti tunnustamista jättämistä koskevan hakemuksen hylkääminen merkitsee täytäntöönpanon hyväksymistä).

Menettely on sama kuin täytäntöönpanomääräystä haettaessa.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 20 päivänä joulukuuta 2010 annetun asetuksen (EU) N:o 1259/2010 mukaisesti avio- tai asumuseroon sovelletaan puolisoiden valitsemaa lakia.

Jos he eivät pysty valitsemaan sovellettavaa lakia, avio- ja asumuseroon sovelletaan

- sen valtion lakia, jossa puolisoiden asuinpaikka on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa; tai jos tämä ei ole mahdollista,
- sen valtion lakia, jossa puolisoiden viimeinen yhteinen asuinpaikka oli, edellyttäen, ettei tämä yhteisasuminen ole päättynyt yli vuosi ennen kuin asia pantiin vireille tuomioistuimessa ja jos toinen puolisoista asuu edelleen tuossa valtiossa, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa; tai jos tämä ei ole mahdollista,
- sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa; tai jos tämä ei ole mahdollista,
- tuomioistuinvaltion lakia.

Jos hakemus koskee asumuseron muuntamista avioeroksi, avioeroon sovelletaan samaa lakia kuin asumuseroon, paitsi jos puoliset päättävät toisin.

Linkkejä

[Oikeusministeriön verkkosivut](#)

[Legifrance](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018